

DIARI CATALA
DE
Avisos, Noticias y Anuncios
PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Barcelona (edició vespre) 1 pta. mes
Barceloneta (edició mat.) 2 ptes. trim.
Unió postal: 2 ptes. trim.
Paquet de 30 números: 90 cèntims.

La Veu de Catalunya

5cent.

Redacció y Administració:
Carrer d'Espadillers, 10 bis, entressol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPRESSA:
Espadillers, 10 bis, baixos
Telèfon 184
Anuncia, esquetes, comunicats, y re-
clams a preus convencionals. Para la
edició del vespre s'admeten esquetes
mortalitats fins a les sis de la tarda.
Para edició del matí fins a les tres de
la matí.

Any XXII núm. 4,833 Barcelona: Dimars 22 d'octubre de 1912 Edició del MATI

SANT DEL DIA: Sants Hermet, mr.; Heraci, soldat, mr.
Sant de demà: Sta. Servando y Germán, mrs. — **Quaranta Hores:** A la iglesia de Sta. Clara, de l'lt. de St. Benet. — Hores d'exposició de
les vult del matí a les sis de la tarda. — **Demà:** A la mateixa iglesia. — **Cert de Maria:** Nra. Sra. de la Consolació, a Sant Agustí, privilegi. — **Demà:**
Nra. Sra. de l'Estrella, a Santa Agnà. — **Missa d'avui:** Sta. Salomé, vídua, color blanc. — **La de demà:** La Trinitat de Sta. Eulària, verge, y m.;
color vermell. — **Adors els nocturns:** Avui, dimars, dia 22. Torn de Sant Pasqual Bellón (en la parroquia de Sant Josep de Gracia)

Observatori Meteorològic de la Universitat. — Director: E. Alcobé. — 21 d'octubre
Hores d'observació: 8 matí y tarda. — Baròmetre a 9 y al nivell del mar 760.00. 761.00. — Temperatures: Màxima, 22.8; mín., 19.7. — Mí-
nima: 10.3. — 10.3 reflector. — Temperatura a l'ombra: 14.1; 18.0. — Pujada a les 24 hores: 00.00. — Aigua evaporada en mil·límetres: 2.11. — Graus d'humitat:
90; 76. — Direcció del vent: SSE; SSO. — Velocitat del vent: 45 km. — Estat del cel: cobert, seré. — Nivells: classes: C. R. 8; C. R. — Cantitat: 1.9; 0.9.
Sortida del sol: 6.9. — Posta: 5.2. — Sortida de la lluna: 4.15 m. — Posta: 5.51 m.

D. Andreu Yglesias y Salvatella

morí'l día 13 del corrent havent rebut els Sants Sagraments
(A. O. S.)

La desconsolada esposa Julia Font Matheu, filles Andrea, Maria del Carme, Mercè y Pilar, mare política donya Maria Agna Matheu, germanes Dolors, Concepció y Enriqueta, germans polítics Joan Yglesias, Tomàs Xirau, Marià, Paulí, Carles (ausent), Ricard y Joan Font Matheu, germanes polítiques Carme Rovira y Sara Murlans, nebots, cosins, demés família, els marmessors y la Junta de Govern y Direcció de El Seguro Industrial y Mercantil, al recordar als amichs y coneguts tan irreparable pèrdua, els supliquen el tinguin present en llurs oracions y se serveixin assistir als funerals que, pera l'etern descans de la seva ànima, se celebraran demà, dimecres, dia 23 del corrent, a les deu del matí, a la parroquia de Nostra Senyora de Bethlem, per qual favor els quedaran agrats.

Les misses després del Ofici y desseguida la del perdó.

Per respecte a la santerat del temple, el dol se dona per despatit.

NO S'INVITA PARTICULARMENT

L'Excm. y Ilm. Sr. Bisbe de Barcelona, s'ha dignat concedir 50 dies d'indulgència als seus fidels diocesans per cada acte de pietat que practiquin en sufragi de l'ànima del finat.

del mateix any, de Canyelles, Les Canyelles, Sagàs, Sant Esteve Sasrovir, Sant Fost de Capentelles, Serdols, Valls, Carisses y Viladecans.

Remetent pera informe a la Delegació d'Hisenda, el presupost municipal ordinari del mateix any, de Sant Llorenç d'Hortons.

Interessant del mateix centre la devolució de vans dipòsits per l'arbitrari de clavagueres.

Recordant la contestació del plech de reparos de Molins de Rey, Viloví, Dosrius y Masquefa, de 1911.

El Descans Dominical

El governador va conferenciar ahir ab una comissió de la Junta local de Reformes Socials y ab un'altra de la Unió Gremial, pera parlar de la qüestió del descans dominical.

Abdues comissions van decidir retindre se ab les respectives entitats y novament després de canviar impresions, pera veure si s'arriba a una fórmula de arreglo de la qüestió del descans, que sigui pera tots satisfactoria.

La Junta d'Espectacles

Demà se reunirà la Junta d'Espectacles al Govern civil, pera resoldre alguns informes dels arquitectes, sobre condicions de sales d'espectacles.

Un premi

Una comissió d'estudiants va visitar al governador, demanantli un premi pera una festa esportiva que celebraran ab motiu de l'Assamblea d'Estudiants.

El senyor Sánchez ha ofert un objecte d'art.

Dels carrilaires

El senyor Sánchez Anido ha relati del ministre de Foment una comunicació donantli compte de les millores conegudes per la Companyia de M. S. A. als carrilaires, y de la qual poden enterarse'ls nostres llegidors en la sociació corresponent.

Tornant visites

El senyor Sánchez Anido abir tarda va tornar la visita al capità general, al Bisbe y al delegat d'Hisenda.

Donya Maria Pernetti y Palés

viuda de don Benet Samaranch
(A. C. S.)

Los seves afilicades filles donya Pilar y donya Mercè (ausents), Marguerida y Elvira, fills polítics don Carlos y don Antoni López (ausents), néts, mare política, germanes polítiques, nebots, cosins, demés parents, els joves don Felip Bonatti y don Mari Capella, la família López Naguil y la societat anònima LA-EGIPCIA, preguen als seus amichs y coneguts una oració pera l'ànima de la finada y els supliquen se serveixin assistir als funerals que, pera son etern descans, se celebraran a la parroquia de Nostra Senyora de Bethlem, demà, dimecres, dia 23 del corrent, a les deu del matí.

No s'invita particularment.

VICHY CATALA

Balneari de 1.º ordre. — Temporada de 1.º maig a 30 octubre
Situat entre l'estació y el poble de Caldes de Malavella (Girona).
Telèfon de la xarxa de Girona combinat ab la xarxa de Barcelona.
Distancia de Barcelona: En tren lleuger, 2 hores 30 minuts; en tren correu, 3 hores.
Algunes minero-medicinals, termals de 60°, alcalines, bicarbonat sòdiques.
Sense rival pera'l reuma, la diàbetes y afeccions de l'estómac, fetge, melena. — Grans comoditats y servey emerat en totes ses dependències.
Administració: RAMBLA FLORIS, 15, entressol. — BARCELONA

J. BONIQUET motge dentista ha traslladat son gabinet del carrer de PELAYO, N.º 54, al carrer CORTS, NÚM. 620, pral. (Aprop de la Rambla Catalunya. Visita de 9 a 1 y de 3 a 6 y mitja)

CONTRA LA TOS **EXIT ADMIRABLE**
Aixarop del Dr. Villegas
(A BASE DE BROMOFORMO Y HEROINA)
Alivia al acte y cura tota classe d'afectes bronquials. Els catarrsos, els tísichs, els asmàtics, els disàtics y quants pititxis respiraturs, fadiga o aspektoració deuen usarlo com a remey radical, segur y exclusiu.

DEMANIS EN FARMACIES

Dr. A. Presia Especialista Orelles, Nas, Gorga y Tuberculosos. Pelayó, 12, pral. — Consulta de 9 a 10 y de 3 a 6.

Dr. E. Perearnau dels Hospitals de París. Vies urinaries y sa orografia. Plaça Urquinaona, 2, 1.º de 12 a 1 y de 3 a 5; festius de 10 a 11

FOTOGRAFIA CUYAS
Única casa que ab concienca revela, tira positius, copies, ampliacions, estalèchs, etc. Ocasio màquines fotogràfiques y cinematogràfiques. PARADIS, 10 demunt Centre Excursionista Catalunya

Dr. Serrallach Vies urinaries. — De 12 a 2 y de 5 a 7. Pelayó, 40, 2.º econòmica, 71.º Jovallada, 2

Tusquets y C. S. en C. Banc Valors y cupons. — Rambla del Centre, 9

forma i altra? En el Congrés hi ha uns projectes; si el Congrés creu que estan bé, que'ls aprovi; si creu que estan malament, que'ls reformi. Això és lo interessant, això és lo que convé als obrers y a les companyies y sobre tot al país que és el més interessat en el problema.

Que fa riure pensar que hi pugui haver un home de Parlament, un home de Dret que cregui que cap Govern pugui projectar lleys casuístiques com les que'ls ignorants creyen que anava a presentar el senyor Canalejas. Se compren que'ls obrers creguin que pot ferse y protestin perquè no s'ha fet. Més disbarats diria qualsevol diputat parlat de màquines y agulles y enllaços, que'ls obrers parlant de la ciencia de legislar. El Govern no podia fer més de lo que ha fet: legislar sobre lo que no era legislar, donar la norma, el procediment pera garantir els drets dels obrers, la vida de les companyies y la vida del Estat. Ara ha de venir lo altre y sembla que no trigarà gaires dies a venir.

Com era possible que'l Govern fixés en una llei el jornal mínim o la jornada màxima? Si ho hagüés fet hauria hagut d'esser tan mínim aquell y tan màxima aquesta, que'ls obrers s'haurien cregut enganyats. I és que's crea possible, per exemple, que l'un y l'altra puguin ésser iguals en les diferents categories, ni en les diferents companyies. I és igual l'obrer que treballa a Barcelona o a Madrid que'l qui treballa a Galícia o a Extremadura, en mitg del camp? I és igual l'obrer o agent d'unes línies com les del nostre litoral per hont passen trenta o quaranta trens al dia que'l de la via d'O. lo, d'Àfrica o Valladolid, per les que'n passen cinc o sis?

Una llei com la que suposen que devia presentar el Govern, els que s'agafen el problema carrilare com un camp de combat polític o personal hauria semblat la quarta plana de LA VEU el dia de «Furia Agrícola».

No, no és possible legislar aixís; faria riure a tot home de ciencia jurídica y sentaria precedents terribles de despotisme del poder executiu. Les reformes traduïdes en augment de jornal, en garantia de fixesa y dels retirs y jubilacions, ja vindran. No cal precipitar-se en jutjar, ni en amenaçar. Els projectes del senyor Canalejas, si per algú son perillosos es pera les companyies, perquè deleguen en les Juntes de Conciliació drets peculiars del patronat y prejutgen, pel conflicte actual, una concessió de millores que no totes podran concedir.

Jo tinc la seguretat de que, fa tres mesos, els obrers haurien celebrat ab festes la legislació que'l senyor Canalejas proposa y tinc la seguretat de que, individualment, resolt que sigui'l problema ab les concessions de les Companyies, també estarien contents.

Qui no ho estarà serà en Pau Iglesias y els revolucionaris, que veurán com els hi han pres l'arma més terrible de que disposaven pera fer la revolució: la vaga carrilare, que may, may pot ésser contentada y, sobre tot, quan la llei se posa entre les Companyies y els obrers pera defensar an aquests de possibles explotacions.

POL.

EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

ULTIMS DIES DE LA EXPOSICIÓ y venda de

Alfombres - Tapicerías y Cortinatges

OCASIONS EXCEPCIONALS

Dilluns, 28 d'octubre y dies següents **Gran Exposició** y venda de les

NOVETATS D'IVERN

PREUS CONSIDERABLEMENT REDUITS en vestits, abrichs, bates, bruses, Faldilles, refajos, sombreros, vels, pells, Cotilles, LLANERIA, VELLUTS, abrichs, trajes, pellices, calçat, corbates, Bufandes, género de punt, etc.

Aniversari

Avuy compleixen tres anys que'l partit liberal, després de les violentes discussions sobre la semana tràgica y el fusellament de Francisco Ferrer, després del ineficace discurs de Muret y de l'impolítica intervenció del senyor La Cierva, va pujar al poder.

Hi va pujar precipitadament, revolucionàriament: a deshora y sense preparació de cap mena; tant desfet com havia caigut en 1907, després d'una serie de crisis, de polacates y trabetes.

Ho ha pagat ben car y encara ho paga.

El primer factor d'aquella incompreensible actuació política, el senyor Muret, caigut ridículament als tres mesos de ésser poder, l'implacable hostilitat, ben justificada, del senyor Maura, la seva propia feblesa y les males jugades dels amichs no'ls deixaren viure. Va pujar el senyor Canalejas, essent rebut per quasi tothom com una esperança; els conservadors deposaren la seva actitud y, fóra del estrut madrileny, pot dirse que tothom va celebrar el nomenament del senyor Canalejas de jefe del Govern.

Aquests trenta tres mesos de poder, han sigut de prova pel senyor Canalejas. Ningú de fóra l'ha combatut seriament, ni conservadors, ni republicans, però la guerra civil no l'ha deixat viure ni a penes actuar: encara avuy l'entrebanquen els monetistes y homes sense cap representació, com els Grouardes, els Montero Rios y els Gullons. Tot el mal del senyor Canalejas, ha sigut la falta de valor per llençar del partit als revoltosos. Si ho hagüés fet, tothom l'hauria aplaudit en la política general, com quan va assolir el poder.

Catalunya no pot queixarse del senyor Canalejas. El projecte de les Mancomunitats provincials li ha donat molts disgustos, però ell el va portant endavant, campador d'una paraula y convingut de la virtualitat de la reforma.

Ara ha presentat un projecte de Bases pera la de l'Administració local, molt acceptables; ha promès y creyem que ho complirà, derogar la llei de les jurisdiccions y l'omnibus decret de oposició a notaries, que valdria més que no s'hagüés dictat. No ha inventat res, ho ha ideat res nou pera satisfer a Catalunya, però ha agut sus-

treures a la competència política, a l'enveja de partits, y continuant l'obra del partit conservador devant de l'alcament de Catalunya ab la Solidaritat.

En mitg d'un període parlamentari en el que s'anuncia y ja ha començat a pendre forma, una llarga tasca legislativa, no's pot fer un balanç ben fet pera treure beneficis o perjudicis pel país. Nosaltres hem combatut al senyor Canalejas en lo que'n ha semblat equivocac; l'hem aplaudit en lo que'n ha semblat que acertava. Ara, com sempre, som justiciers; obrem a concienca, sense casarnos ab homes, ni ab partits.

Llultima que al senyor Canalejas li falti valor pera arreconar per sempre les carcasses de la vella política que l'entrebanquen! Aquest serà'l seu pecat més gros si no ho fa en el temps que li queda de vida ministerial.

Al Dia

Encara'l problema carrilare

El senyor Canalejas té, a voltes, en el Parlament, quan les discussions se fan personals, cert gest despreciant que el fa semblar derrotat. Calla, quan hauria de parlar; s'enfonsa en el banch blau quan més s'hauria d'alar desafiador. Li ha passat ab les interpellacions de Melquiades Alvarez, li ha passat quan en Maura va intervenir en el debat de les Mancomunitats, li va passar dissuaple quan la dissolució de la conducta del Govern ab els ferroviaris. Y, aixís, tenint rahó, sembla que té culpa.

Ja's necessita, això sí, una dosis de paciència mole grossa pera estar al banch blau y pera discutir qüestions de caràcter nacional, de vida nacional, en el terreny dels personalismes y de la petita política, però no hi ha més; mentres no canvia la manera d'ésser del nostre Parlament y dels nostres partits, és una realitat que no pot defugir.

Tota la sessió de dissapet va voltar encorn d'un equivoch y va tenir una finalitat purament política, partidista. En vigiles de discursio s'obra legislació del Govern sobre'l conflicte ferroviari, i què és lo important? L'obra en el o es sapaguen si va oferir en una

J. D. Joseph Gelabert

Ha causat general sentiment entre'ls catalanistes la quasi sobtada mort del nostre bon amic y company don Joseph J. Gelabert, de Sant Feliu de Guixols.

Sa fervorosa adhesió als ideals del regionalisme va fer que sos companys l'ombrassin a la primera presidència d'aquella Associació Catalana Autonomista, que anà a inaugurar el leader de la nostra causa en Francesch Cambó; sa gran bonesa de cor y sa correcció, en tots els moments el feyen un model de ciutadans que's guanyava l'amor o la simpatia de tots els que'l tractaven, y dins de sa llar era un espill abont s'ha poden emmullar tots els esposos, tots els pares.

La seva mort ha causat un dol general en aquella vila y s'extenxí ab motiu de son enterament, acompanyantlo una grandiosa gernació en son darrer viatge per aquesta terra. L'Associació hi assistí en pes y damunt de sa tomba hi posà una gran corona de flors.

Que Deu ampari en la seva santa gloria al honorable ciutadà y al amorós pare y espos. Als amichs y a sa família els desiguen una cristiana resignació y ajunt tem ab llurs oracions, les nostres.

A. C. S.

Cap a Madrid

En l'express d'ans d'anit sortí cap a Madrid, pera ocupar son lloch del Sen. — y probablement en la comissió dictaminadora del projecte de Mancomunitats provincials — nostre bon amic el president de la Lliga Regionalista, en Raimon d'Abadal y Calderó.

Abans de sortir va celebrar una llarga conferència ab en Cambó.

Varies

— Ahir se celebrà el Consell de guerra contra'l regidor lerrouxista En Ramon Font, acusat d'ésser el capítol dels de la semana tràgica a la barriada de Horta.

El fiscal demana que se li apliqui la pena de mort pel delicte de rebel·lió militar y com a que'ls dels revoltosos, y ademés la de cadena perpetua pels delictes de roba y incendi de iglésies.

— Dimenge al matí en Lerroux visità al general Weyler, manifestantli gran inquietut per cert assumpte que s'està tramitant.

Se diu que'l general Weyler el va tranquilisar.

A. 2.ª pàgina:

Llibres de la quinzena

MOSAICS E. F. ESCOFET & C

Ronda Sant Pere, 8

J. Marsans Ref y Fills

Valors, Cupons, Giros, Cambi de Monedes, Comptes corrents, Viatges (RAMBLA CANALETES, 2)

Llibres de la quinzena

"Entre el telar y el foso". - "Athenea"
"¿Culpable?". - Napoleón en la guerra
y en la paz". - Peral un altre article.

La màquina de llibres ha produït darrerament en aquestes croniques una irregularitat que lamentem perquè el meu desig era arribar a fi d'aquesta sèrie de llibres de la quinzena de conversar amb els lectors. No hauria pogut ser, però la culpa és culpa de la màquina, no de la meua. La màquina no ha tingut, sinó la falta de primeres matèries. Però per la culpa de la màquina i per la meua, donem per revistes de llibres cada quinzena. Y quan no hi son, no es copen d'inventar.

El mal és, que, havent estat un parell de quinzenes sense poder fer l'habitual article, me trobo ara amb que, en l'espai de tres setmanes se m'han apil·lats a la taula una colla tan nombrosa de volums, que no sé per quin camí començar ni per quin acabar, car més de la meitat estan encara per llegir i alguns per tallar.

Parlaré, donchs, dels que he pogut conèixer degudament i guardaré els restants per l'altra revista o per un complement d'aquesta que, si no hi ha destorbs, destinaré d'avui en vuit a posar-me al dia.

Seguint l'ordre rigorós d'antiquitat, trobo al davant de la llista ENTRE EL TELAR Y EL FOSO, col·lecció d'articles del distingit escriptor, tan conegut en el món periodístic i teatral barceloní, en March Jesús Bertrán. Se tracta, com indica el títol, d'una col·lecció de impresions relacionades amb la vida de teatre, abastant desde la infinitat de les cambres dels actors i actrius, fins al rebullir del galliner en dia d'estrena. Però no's tracta senyalment d'un recull anecdòtic, sinó de l'obra d'un conecidor de l'escena que ha estudiat no solament com a dilectant, sinó com a crític professional.

En els articles de ENTRE EL TELAR Y EL FOSO hi ha subtilesa d'observació, riquesa anecdòtica, originalitat de punts de vista i totes aquelles altres qualitats que donen interès a publicacions de la mena a que pertany. Y una de les coses que compla al lector es veure com el senyor Bertrán se passeja per la història del teatre, des dels grecs fins als nostres dies passant pel llatí, el castellà, l'italià i el francès, donant al català el dret de ciutadania que li pertoca i barrejant els noms dels nostres actors, autors i crítics amb els d'actors, autors i crítics d'altres temps i d'altres terres.

Per lo que valga dient, pot començar el lector l'interès del llibre ENTRE EL TELAR Y EL FOSO, el qual qual hi ha adreçat un parell de treball que, per si sols, mereixen els honors del llibre. Tals son el molt curiós i documentat que s'hi dedica a l'art de la dansa, i el no menys documentat i curiós sobre les intencions d'escenificació de que ha estat víctima el popular «Don Quixot de la Manxa».

De Teòrica i dolçíssima ciutat de Girona m'arriba, ab el títol de ATHE-NEA, un petit recull de poesies, firmat per Lluís G. Pla.

Per raons que no son del cas, jo he sentit en aquest llibre quelcom que tal vegada no hi sentin altres lectors. Perquè, ja desde'l pròleg de mossèn Fera, m'he vist guanyar per la poesia d'aquella Devesa incomparable, engalanada en aquest temps ab els llusors d'aram que l'hora de la posta encén en les còpies opulentes dels platans centenaris. Després, llibre endins, m'ha semblat realment trobar en el jove Lluís G. Pla un veritable poeta — un poeta que totots els que despenen de la llum de la poesia dintre's murs en malhora escalats de la ciutat dolçíssima i heroica, senten ab una certa preferència la sua.

vitat grisa de les tardorades. Car Girona, per mi, quan es més ella mateixa, es per la tardor. Y és tal vegada que, en els que hi hem viscut joves, la tardor, ab les fires de Sant Narcís que hi porten una onada de bullicis, és el temps de l'any que's esmenta més records amables.

Es veritat que el senyor Pla, en el seu llibret de versos, parla del Corpus, i se'n endú fins a veure'l mar cara a cura — no de lluny, com el solen anar a veure — tants i tants gironins tan llurs excursions a l'hermita dels Angels... Però, per més que l'autor se'n escapi, i per més que algun cop sembli no anar sol, sinó en companyia d'algun altre poeta a qui deu admirar, el llibre resta sempre gironí. Y això, contra lo que puguen dir els seus esperits esgarriats que creuen que el bon fer a ultramar art universal — com si això depengués de la voluntat de cada hi — és un dels principals mèrits que té'l llibre.

Saludem en l'autor d'ATHENEA un nou poeta de qui poden esperar-se saborsos fruits, si com ha fet en la seva primera aparició en llibre, la discreció no l'abandonava. Y en aquest cas concret entenem per discreció el saber prescindir de l'abundancia en benefici de la selecció.

«CULPABLE?» de W. Le Queux, en acurada traducció de A. Albert Torrellas, és la darrera obra que hem rebuda de la casa Domènech y perany a la biblioteca popular que publica aquest editor i que és un prodigi per la manera com s'hi agermana la barata ab la riquesa de la presentació i el bon gust en la tria de les obres, garibé many desmentit. És «CULPABLE?» una novel·la d'emergència, quel·la de la no pas petita, en el qual que se n'empenen la consciència.

Trassa en la combinació de la trama, justesa en les descripcions, variat de matissos, tot hi és armonitzat degudament per ferne la lectura l'ègria i agradosa.

En aquest darrer sentit, mereix també elogi l'obra publicada per l'editor Antoni López, i en la qual se conté una nodrida col·lecció d'antiquitats sobre NAPOLEON EN LA GUERRA Y EN LA PAZ. Escrita l'obra original per Louis de Saint Gervais y traduïda per A. Castiella, conté recorts dels fets principals de la vida de Napoleón, condensats en frases enginyoses que va dir o que se li atribuïren, totes elles prou interessants per ser recordades.

La presentació del llibre és elegant i solida, dues qualitats sempre estimables.

Y aquí, lector, faig punt, perquè la feina és llarga i l'espai de que disposo no m'abasta per parlar de tots els llibres que aquestes darreres setmanes s'han apil·lats sobre la meua taula d'estudi. Pera que t'eu fassis càrrec de dir que hi ha.

Donchs, volem de les OBRES COMPLETES DEN MARCAGALL que publica ab tan gran èxit la casa Gual i Gili.

L'ANIMA EN CAMI, novel·la de Joseph M. Folch y Torres y CANÇONS PERDUDES, poesies de mossèn Antoni Navarro, publicacions de la «Il·lustració Catalana».

MEMORIAS DE MUNOZ VILLENA, fantasia de costums polítics, per D. Cirici Vernet.

SIN RODEOS, articles polítics, per Joan Ingenius.

AURORA, esparcos amorosos, de Joan Malagarriga.

Y encara quelcom més que forçosa-ment me dech descurar.

J. M. GRAU.

S'acabà la festa major, se desguarní l'envolat, mes aquelles carretades de terra continuen allí y per lo que sembla, allí estaràn servint d'adornos fins que plouguin y s'hi formin fanch y bassals d'aigua, lo qual no serà gens ventatós per als viants y molt menys per al trian-zit rodar.

No podria el senyor Esteve Marañ, si va ésser ell qui va manar portar les carretades, pel mateix procediment fer les treure, o en tot cas advertir als que vagin concedir autorització per d'altres, l'obligació que tenen de deixar el carrer en l'estat en que abans se trobava?

Una comissió de veïns de la Salut, ha anat a l'Alcaldia a queixar-se de que un particular s'ha quedat un tros del carrer de la Legua y l'ha agregat a una finca particular.

S'ha fet una subasta pera adjudicar la construcció de les oficines administratives del avantament de les Cortes. Preu màxim, 71.000 pessetes; postors, 6; adjudicada per 57.900; rebaixa, pessetes 13.100.

Una comissió del «Foment de la Sabaterias», presentada pel senyor Ricart,

La guerra d'Orient

(DE L'AGENCIA HAVAS)

Avenç dels búlgars

Sofia, 21.—A la ocupació de Mustapha-Pacha pels búlgars ha seguit la de Burgaski, Timovo y altres petites poblacions.

Les tropes turques han retrocedit abandonant tota la regió de Raslog.

Bombeg

Londres, 21.—Al «Daily Mail» li comunicen de Sofia que els búlgars bombegen Kiklisse, considerant-se imminent la rendició d'aquesta plaça.

Advertència de Rússia

Berlin, 21.—El «Berliner Tageblatt» y el «Lokal Anzeiger» publiquen un telegrama de Sofia en el que's diu que Rússia ha fet saber al Govern otomà que no consentirà el bombeg dels ports búlgars.

El rey Jordi

Ateas, 21.—El rey de Grecia marxarà un dia d'aquesta setmana cap a Tessalia, per revistar l'exèrcit de operacions.

Austria y Rússia

Saint Petersburg, 21.—El Govern austriac ha ordenat a tots els consuls de Austria-Hongria a Rússia que propugni la seguretat de que Austria y Rússia obren d'acort en tot lo referent al conflicte balcànic.

Victoria dels serbis

Nisch, 21.—El general Vankowit, que opera al Sandjak de Novi-Bazar, ha dispersat les forces enemigues a Medara y ha incendiat els caserius propers.

Les pèrdues dels serbis son 7 morts y 120 ferits.

Turchs y montenegrins

Constantinopla, 21.—Shan desenrotllat violents combats a Grevitza y Kitchis-ha, a la frontera montenegrina.

Els carrilaires

La secció Barcelona-Nort

La secció Barcelona-Nort celebrà la seva Junta general demà, a la nit. Els temes a tractar son les gestions realitzades per la Junta Directiva durant la darrera vaga y disposicions generals.

(PER TELEFON)

La companyia de M. S. A.

Madrid, 21, 2 tardà. En el ministeri de Foment ens han facilitat la següent nota oficial: La companyia de M. S. A., que desde l'any 1907 ha augmentat els seus costos per millorar al personal en més de tres milions de pessetes, consignarà en el seu pressupost, desde'l primer de janer, un important augment en els sous del personal, especialment en l'inferior a 3.000 pessetes anyals y ab preferència per als més moderats; creant noves places a fi d'alleguerir en lo possible'l treball diari, augmentant els descansos periòdics y millorant la reglamentació relativa a llicències y malalties, establint el treball intensiu en les oficines centrals de Madrid y Barcelona, y en l'elecció la construcció de cases per al personal y implantant un nou regimne per al servey de pensions, mitjançant la aprovació del Govern, reduint els anys de servey necessaris pera tenir pensions de retir, augmentant en un 83 per 100 la quantia de dita pensió y establint retirs anticipats en el cas de invalidesa.

El conjunt de totes les millores apuntades produiran en els pressupostos de les dues seccions de la companyia a l'any 1913 un augment de cinc milions de pessetes, aproximadament, en els costos de personal.

Respecte a pensions, es de molta importancia que s'introdueixin en el nou reglament les millores de les consignacions y wensons de retir.

En els casos de invalidesa de servey y de pensions, quan s'arribi al registre normal d'aquestes, representat per la companyia de M. S. A., una càrrega de quatre milions de pessetes al any.

Tals son els acorts de la companyia notificats al ministeri de Foment.

Els conjuncionistes

Madrid, 21, 4'15 tardà. S'ha reunit la minoria de Conjunció republicana-socialista.

Després y tot de conèixer els acorts del Consell d'Administració de la Companyia del Mitjà, la Comissió començarà els projectes presentant esmenes que tendiran a salvaguardar del tot els drets dels treballadors a la vaga.

Altres acorts ha ocupat l'atenció dels diputats republicans, demostrant a ser l'indie que l'article 234 nega el caràcter de retroactiva a la llei y reglament.

La minoria jutja ilegal la crida dels reservistes per lo qual esplanarà un debat al objecte de que's deixi en suspens tal crida.

Espectació al Congrés

Ab un èpich vulgar però molt expressiu se pot expressar l'interès extraordinari ab que comensa la sessió del Congrés: «El saló presenta l'aspecte de les grans solemnitats».

El Govern en ple: els escòns plens de diputats y senadors; les personalitats més acortades del partit liberal y del conservador que tenen seients a la Cambra acudeixen a veure al senyor Maura.

La minoria conservadora quasi hi es per complet.

En els passadissos y saló de conferències la concurrència era enorme.

Les tribunes, plenes de gom a gom desde poch després de les dues de la

tarde del reformisme y fabricant de formes de sabana, al alcalde pera invitar-lo a la distribució de premis que's celebrà'l dia de Sant Crepi.

Per 35.001'94 pessetes se ven a uns particulars una parcel·la de 15.556'42 pans de l'antiga carretera de França, limitada pel passeig den Pujades y carrers de Roger de Flor, Nàpols y Pallars. Hi ha 4.569 pessetes, se'n ven una altra de 38 metres quadrats, situada a la plaça d'Espanya, y carrers de Tarragona, Septilveda, Reus y Pamplona.

La comissió d'Ensanxe ha acordat posar varis fanals als carrers de Nàpols, Còrrega, Cases Verdes y Roselló, abont hi ha tropes sense lluminar.

Ha acordat també, fer imbornals al carrer del Llorer, netejar el troc de carrer d'Arzob, entre Viladomat y Calabria, que està ple de runa y terra, posant hi vorades, fer passos empedrats y vorades al carrer de Rades, entre Anibal y Magallanes, fer la delimitació del antic carrer de Sarria, entre Provença, Calabria, Mallorca y Viladomat, y posar vorades al carrer den Roger de Flor, entre Granvia y Ali-Bey.

Després s'ha referit als concessions fetes per la Companyia de M. S. A., que ha dit son un xich més pràctiques que tots els discursos.

Hi ha alguna cosa de veritat — li hem preguntat — sobre l'insistent rumor d'haver presentat la dimissió el ministre de Foment?

Res! Això — ha dit el senyor Canalejas — és una tonteria; no hi ha crisi — pot haver-hi.

Aprovaram ara els pressupostos, intercalats ab aquest y altres projectes de llei, y allà cap a fi d'any, serà arribat el moment de parlar d'aquesta qüestió, cas de no ocórrer un fenomen meteorològic que avensi els aconteixements, però que no es d'esperar.

Demà se votará definitivament el pressupost de Guerra.

Ara, en aquestes Cortes, té certa dificultat el equanimet si's té en compte que jo no vaig fer unes eleccions canals, però no perjudicant a altres fraccions que integren el partit liberal.

Ademés, hi ha varis districtes vacants y alguns diputats excusen la seva assistència ab fundat motiu.

Lo que diu en Romanones

El comte de Romanones, contestant a una pregunta d'un periodista de si el projecte era mort, ha dit:

—Avuy ha sigut el moment polític de més expectació d'aquesta etapa parlamentaria.

El projecte no és mort; les esmenes que's presenten vindran a donarli vitalitat y jo espero que aviat estarà convertit en llei.

Demà hi intervindràn els senyors Arcate, Pau Iglesias y Urzua, y després començarà l'ordre del dia ab la discussió del pressupost de Marina.

A la Casa del Poble

La Casa del Poble ha estat animadíssima aquest vespre, comentant ab extraordinari calor els discursos dels senyors Maura y Canalejas.

No's mostraven conformes ni ab l'un ni ab l'altre, però, en general, el discurs del senyor Maura els mereixia menys censures que'l del senyor Canalejas.

La nota oficial de la Companyia del Mitjà, en la que consten les millores que's proposa concedir als seus empleats y obrers, troben que no es suficient pera definir l'actiu en que s'hi ha col·locat els ferroviaris perquè no concreta els oferiments y senyala un plaç pera sa realització que en els sembla massa llarg.

Les concessions de M. S. A.

El senyor Sedó, Calvo y Gualles han donat les gracies al senyor Canalejas per haver-los facilitat les primícies de les concessions fetes per la Companyia de M. S. A. y que ells s'han afanyat a comunicar telegràficament al senyor Ribalt.

El partit socialista.

El Comitè nacional del partit socialista que dirigeix en Pau Iglesias, ha dirigit a les seccions un document en el que diu que tots els treballadors deuen oposar-se a l'aprovació dels projectes ferroviaris, y afegeix que aquest atach a la organització dels obrers ferroviaris deu ser considerat pel demòcrata obrers com un atach an ells mateixos, perquè tot lo que danya y perjudica a una part de la classe treballadora va en dany de tots els proletaris.

Sobre'l debat del Congrés

Madrid, 22, 12'30 matinalda. El debat entre els senyors Maura y Canalejas ha respost a la enorme expectació que ha produït y en la política espanyola.

Aixís que ha dit la última paraula el senyor Maura, els passadissos y el saló de conferències s'han vist invadits dels diputats y senadors y periodistas, entaulant-se vives controvèrsies sobre'l resultat del debat.

El correligionari dels dos contendents defensaven respectivament als seus quecs.

Potser els conservadors mostraven major satisfacció que'l canalejista.

En les oposicions els judicis eren més favorables al senyor Maura.

Per íntima convicció, o perquè aixís ho exigien les necessitats de la tàctica oposicionista, es lo cert que'l republicans tenen elogis per al senyor Maura y censures per al senyor Canalejas.

Espanya Libre resum el judici dels seus correligionaris afirmant que'l senyor Maura ha portat aquesta tarda la veu de les idees democràtiques, y del discurs, que ha caigut sobre'l banch blau com llosa de plom, quedaran aquestes paraules:

«No os acompanyem; ni podem acompanyarvos a consumir el sacrifici innecessari, innecessari, innecessari del dret a la vaga».

Clar és que'l senyor Canalejas trobava també defensors molt entusiastes que deyen que per damunt de les paraules estan els fets y que la solució de la vaga es un triomf indubitable del Govern.

El carlin donaven gran importancia al discurs del que's deien conservadors; tanta que a judici del senyor Feliu, els projectes ferroviaris havien quedat extramurs, com hi queda el del terrorisme que va presentar el senyor Maura.

«He trobat — ha dit — el senyor Maura molt liberal, extremadament radical y enertat en quant se referia a la qüestió de les compensacions».

Indicava'l discurs d'oposició forta.

En quant al senyor Canalejas, — deya'l senyor Feliu — es cert que una vaga en la que's barrejen elements polítics, cal donar-la el caràcter de revolucionaria, com l'ha qualificat el senyor Canalejas, y que trancanta d'una vaga ferroviaria, per la seva transcendència el Govern no té medís en la llei pera defensar-se y té d'apel·lar als recursos extrems.

Don Pau Iglesias s'ha limitat a dir davant d'un grup de periodistes que'l senyor Maura havia demostrat una insuperable habilitat, no fentis solidari del projecte del Govern.

«Jo'm considero satisfet en que no's mantinguí el projecte».

Don Melquíades Álvarez deya als seus amics a la vana y a la inútil.

«Aquest Govern es incommovible, però'l Govern s'embarca en la oposició de tots, menys els democràtics del senyor Canalejas».

El senyor Sol y Ortega s'expressava aixís:

«El senyor Canalejas me sembla un colom que ha perdut la ploma del collonir y està a punt de caure en les troves del esperver».

El Sr. Burell n'és recatava d'afirmar que l'assumpte estava arreglat ab la dimissió del senyor Villanueva.

Si sura'l projecte, que jo crech que no, ningú conecrà l'engonide.

El senyor Maura s'alegra — ha presentat més de vint esmenes; però ja veurán vostres com el comte de Romanones arregla l'assumpte, no's presentant a discussió el projecte mes que un parell de tardes, deixant-lo després dormir el son dels justos.

Manifestacions den Canalejas

Segons costum, el senyor Canalejas ha canbiat impressions ab els seus companys de Govern, abans d'abandonar el Congrés.

Al sortir del despatx de ministres ha mantingut una breu conversa ab els periodistes.

Se mostrava tranquil y satisfet de la jornada, fent ara omis dels judicis dels seus adversaris y de les marmuracions dels elements discòls de la majoria.

Deya que celebrava molt la forma en que'l senyor Maura havia intervingut en el debat, perquè no havia convertit en polític assumpte de tanta transcendència com el plantejat pels ferroviaris, sinó que havia examinat els projectes en els aspectes jurídich y social.

Després s'ha referit als concessions fetes per la Companyia de M. S. A., que ha dit son un xich més pràctiques que tots els discursos.

Hi ha alguna cosa de veritat — li hem preguntat — sobre l'insistent rumor d'haver presentat la dimissió el ministre de Foment?

Res! Això — ha dit el senyor Canalejas — és una tonteria; no hi ha crisi — pot haver-hi.

Aprovaram ara els pressupostos, intercalats ab aquest y altres projectes de llei, y allà cap a fi d'any, serà arribat el moment de parlar d'aquesta qüestió, cas de no ocórrer un fenomen meteorològic que avensi els aconteixements, però que no es d'esperar.

Demà se votará definitivament el pressupost de Guerra.

Ara, en aquestes Cortes, té certa dificultat el equanimet si's té en compte que jo no vaig fer unes eleccions canals, però no perjudicant a altres fraccions que integren el partit liberal.

Ademés, hi ha varis districtes vacants y alguns diputats excusen la seva assistència ab fundat motiu.

Lo que diu en Romanones

El comte de Romanones, contestant a una pregunta d'un periodista de si el projecte era mort, ha dit:

—Avuy ha sigut el moment polític de més expectació d'aquesta etapa parlamentaria.

El projecte no és mort; les esmenes que's presenten vindran a donarli vitalitat y jo espero que aviat estarà convertit en llei.

Demà hi intervindràn els senyors Arcate, Pau Iglesias y Urzua, y després començarà l'ordre del dia ab la discussió del pressupost de Marina.

A la Casa del Poble

La Casa del Poble ha estat animadíssima aquest vespre, comentant ab extraordinari calor els discursos dels senyors Maura y Canalejas.

No's mostraven conformes ni ab l'un ni ab l'altre, però, en general, el discurs del senyor Maura els mereixia menys censures que'l del senyor Canalejas.

La nota oficial de la Companyia del Mitjà, en la que consten les millores que's proposa concedir als seus empleats y obrers, troben que no es suficient pera definir l'actiu en que s'hi ha col·locat els ferroviaris perquè no concreta els oferiments y senyala un plaç pera sa realització que en els sembla massa llarg.

Les concessions de M. S. A.

El senyor Sedó, Calvo y Gualles han donat les gracies al senyor Canalejas per haver-los facilitat les primícies de les concessions fetes per la Companyia de M. S. A. y que ells s'han afanyat a comunicar telegràficament al senyor Ribalt.

El partit socialista.

El Comitè nacional del partit socialista que dirigeix en Pau Iglesias, ha dirigit a les seccions un document en el que diu que tots els treballadors deuen oposar-se a l'aprovació dels projectes ferroviaris, y afegeix que aquest atach a la organització dels obrers ferroviaris deu ser considerat pel demòcrata obrers com un atach an ells mateixos, perquè tot lo que danya y perjudica a una part de la classe treballadora va en dany de tots els proletaris.

Sobre'l debat del Congrés

Madrid, 22, 12'30 matinalda. El debat entre els senyors Maura y Canalejas ha respost a la enorme expectació que ha produït y en la política espanyola.

Aixís que ha dit la última paraula el senyor Maura, els passadissos y el saló de conferències s'han vist invadits dels diputats y senadors y periodistas, entaulant-se vives controvèrsies sobre'l resultat del debat.

El correligionari dels dos contendents defensaven respectivament als seus quecs.

Potser els conservadors mostraven major satisfacció que'l canalejista.

En les oposicions els judicis eren més favorables al senyor Maura.

Per íntima convicció, o perquè aixís ho exigien les necessitats de la tàctica oposicionista, es lo cert que'l republicans tenen elogis per al senyor Maura y censures per al senyor Canalejas.

Espanya Libre resum el judici dels seus correligionaris afirmant que'l senyor Maura ha

Para sus niños

Cuando sus niños tienen la cara pálida y el aspecto débil, cuando no sienten ganas de jugar ni estímulo para el estudio, cuando están inapetentes y con digestiones penosas, luchando con la anemia y ataques de debilidad, tendría usted que ensayar la Somatose.

La Somatose hace que muy pronto vuelvan las ganas de comer, que la nutrición del cuerpo mejore, que la sangre se regenere y que los nervios y la musculatura se fortalezcan.

Después de tomar la Somatose, los niños se sienten reanimados, se tornan alegres, vivaces y aptos para estudiar; se obtiene con ella una cara risueña y sonrosada, y, al mismo tiempo, se nota el crecimiento de las fuerzas físicas en el considerable aumento del peso del cuerpo.

Pídale en la próxima farmacia o droguería la Somatose en su forma líquida de gusto dulce, la botella con la Cruz Bayer a ptas. 4'50; ó en la de polvo insípido, en latas, desde ptas. 2.—en adelante.

SOMATOSE

En que s'arriba a conseguir la proficiencia de la vida. Nosaltres—d'u—no som com vosaltres que tenim encara fe en la eficàcia de les coses rals de la «Gaceta».

Examina el conflicto ferroviari i diu que les divergències dels obrers ab les empreses no's referien al incumpliment de cap article d'un contracte, sinó a una novació de contracte. És a dir que el Parlament va a fer una llei per modificar els contractes. Això el ministre de Foment, constitucionalment, no pot fer-ho i se prete que les Corts l'autoritzin a votar aquest projecte.

Diu que els tribunals arbitralis que estableix el projecte no són tals, perquè no estan, només per les dues parts contendents. Se diu arbitral, com se diu doncelles de totes les dones que no són casades (Rialles).

No's tracta de conflictes jurídics que puguin resoldre's per una fórmula de fàndia, sinó que són conflictes del ordre econòmic, que responen a girs nous, i per lo tant no es pot aplicar als Juntres de conciliació que s'estableixen en el projecte.

Hi ha un adverbí que diu que al qui no té el Rey el fa lliure. Però aquí es fa lliure l'Estat.

Deia l'altre dia el senyor Canalejas que les possibilitats econòmiques són una realitat. Existeix. Però d'aquestes possibilitats s'entén en aquest projecte. Si aquest projecte s'aprova, resultarà que tot l'haver de les companyies, fins més enllà de la seva solvència, estarà a respondre del eludat d'aquests tribunals. ¿De què servirà que les companyies acerin o no? Les seves caixes se buidaran o no segons la càntula que apiquin aquests tribunals.

Quan les possibilitats econòmiques ho requereixen, aquest tribunal de lettrats acordarà les compensacions que s'hauran de donar a les companyies. ¿Quines són aquestes compensacions? Entre elles hi cap la pròrroga.

El senyor CANALEJAS fa signes negatius.

El senyor MAURA.—Ja sé que aquest és el pensament de S. però si volem la paraula compensació en ella hi cap tot. Una aixeta semblant pot produir grans perturbacions al país.

Considera una anomalia donar tota la responsabilitat a les companyies i que l'Estat organitzi el personal i aquests el paguin.

No's pot fer una separació de dutes coses que són totalment distintes; com succeïx ab el particular que encarrega una destal a un ferrer: la obra espera'l particular, però al que incumbix to' lo que afecta al personal es al ferrer.

Creu que la vida nacional no pot servir de aval a la de les companyies; i si aquestes no poden respondre dels seus compromisos, això no ha de fer-ho l'Estat.

Jo no ho entenc. Si vosaltres ho enteneu, voreu la llei.

Lo que més m'alarmava es que les companyies se sentin compensades.

Però, tot lo arrostrem mentre no hi hagin més vagues ferroviàries.

En aquestes confusions, suposem, per exemple, que hi ha un llatre arribat i que els obrers no'l compleixen. Segons vosaltres, els obrers seran tots despesits. Donchs això es la vaga. (Rialles i murmurs).

Això es un artífici innecessari del dret a la vaga.

Acaba dient que para defensar el poder públic i els interessos del Estat se haurà sempre al costat del Govern, però no para ajudar a matar drets que com el de vaga, estan consagrats en la Constitució de les demés lleis del Regne. (Aplaudiments dels conservadors).

El senyor CANALEJAS li contesta: Comença concedint gran importància al recurs del senyor Maura perquè tracta d'un debat que arriba a l'atenció de tot el país. Se tracta d'una qüestió social que pot portar un conflicte.

Se dol de les frases despectives ab que'l senyor Maura ha adornat el seu discurs i diu que aquí no's vé a dir que els lleys com feyen Justinià i Papinià, sinó a llogar pràcticament sobre necessitats actuals. (Protestes dels conservadors).

La llei de vagues—diu—la varem fer nosaltres. Vosaltres sou els pares generadors de nosaltres els pares adopiats.

El senyor MAURA.—Adoptius, nó; adoptables, sí.

El senyor CANALEJAS.—Adoptables, en això ho desja S. S.

apreciar l'assumpte. Concedeix S. S. gran importància al dret a la vaga, però després ens parla de diferències en la finalitat d'ella que són molt més sospitoses.

S. S. ens vol presentar com retrògrads perquè atemem a les necessitats actuals.

Aquest projecte de llei no va contra el dret a la vaga i ningú que l'examin de bona fe pot veure això en el projecte. ¿Alont està escrita la il·lusió de la vaga ferroviària en el projecte? (Rumors).

Els filis als agitadors i directors del socialisme, als que van a la plaça pública a soliviant els esperits, que compareixen aquest projecte ab les lleis dels estrangers, para treuen conseqüències.

Afegeix que's que no vegem lo que realment conté'l projecte són uns Papinians en conserva o uns sabris ens quorols. (Rialles i llarchs rumors).

Referint-se al plaç de vuit dies, diu que para substituir a tot el personal ferroviari seria indispensable despendre de les seves llars a milers d'obrers i això ocasionaria possibles conflictes que no posarien l'anim dels governants en condicions de serenitat para pensar en solucions de concòrdia, cosa en que han de pensar fins mitja hora abans d'espigar el plaç.

El plaç de vuit dies servirà para la responsabilitat dels organitzadors de la vaga; però ja haurien vist que les Directives s'han duplicat para'l cas de que la primera fos posada a la presó. ¿Quins mèdics coactius hi ha para obligar a milers d'obrers a treballar? ¿En quina legislació està això?

El senyor MAURA fa signes afirmatius.

El senyor CANALEJAS.—Es que's pot duplicar el personal ferroviari?

Les Companyies han après que de res els servia el plaç dels vuit dies si no haguessim adoptat altres mides. ¿Quina es la vostra panacea? ¿Es la força pública, o els tribunals de justícia? ¿Y no ha de ser la intervenció del exercit i l'emparellament dels ciutadans la fórmula de concòrdia que's busca.

Defensa's tribunals arbitralis establerts ja a Anglaterra para resoldre's els conflictes miners.

S'exten en consideracions sobre la teoria intervencionista del Estat en els conflictes socials i enumera tot quant aquest Govern porta fet en els darrers anys en sentit de millora del proletariat.

Para després de les Juntes de Conciliació i diu que'l projecte no assigna a les mateixes les facultats que'l senyor Maura ha apuntat.

També nega que en el cas concret que's discuteix se pensi en la reversió de les línies i tot seguit diu que ja sab el senyor Maura que's homes que governen ara no aniran may a la pròrroga de les concessions ferroviàries.

Creu que no es tan permicós fer que l'Estat contribuïx a millorar la situació dels elements ferroviàries.

Manifesta que entre les Companyies i l'Estat hi ha una sèrie de contractes que estan totalment incomplets.

Els elements de la esquerra han volgut presentar aquest projecte com una llei que prohibeix el dret a la vaga, castigant ab greus penes als que vaguen. Lo que fa es establir sancions penals que's neguin a seguir exercint una funció. Végis la llei de França i la d'Austràlia i se veurà que en elles hi existeix lo mateix. El sistema de vagar sense sanció es còmoda. Per això's vagaries deyen: — Anem a la vaga, que si la perdem no perdrem res, mentre que si la guanyem ho guanyarem tot o part.

Això no pot ser. El que vagi a la vaga que ho faci sabent que s'exposa a quelcom, que el seu acte pot tenir alguna sanció, tals com no tornar a ser ferroviari, o altra.

Nega que'l Govern aprofiti aquesta ocasió para modificar res de la llei de vagues.

Setmet varis punts a la consideració de la Cambra sobre les modificacions de que es susceptible'l projecte, sempre que no afectin a lo fonamental i se deixi garantí l'ordre social, expressant que fugi de tota sanció sancionant i violenta en els conflictes socials, sempre que puguin resoldre's per fórmules jurídiques pels tribunals.

Afegeix que aquest projecte el porta el Govern com una necessitat de Govern, perquè té'l convenciment de que s'han de modificar alguns preceptes de la legislació vigent.

Insisteix, y ab això acaba, en que les modificacions que's presenten lo estudià'l Govern ab atenció i acceptació aquelles que millori el projecte. (Aplaudiments de la majoria).

El senyor MAURA rectifica i diu que

no ha volgut barallar-se ab ningú. Ha examinat aquest projecte com si volgués donar dictamen en el Consell d'Estat i ha expressat el seu pensament en alta veu. ¿A no ser que's volgués quel partit conservador carregués ab la responsabilitat de votar aquesta llei sense dir una paraula d'ella?

El senyor CANALEJAS.— Naixeria morta la llei.

El senyor MAURA.— Donchs, bé n'han nascut altres aixís. (Rialles).

Repeteix que ofereix el seu concurs para tot quant tendeix a evitar la ruina dels interessos ferroviàries que signifiquen el patrimoni de la nació.

Diu que ell, com el senyor Canalejas, prefereix també les solucions de concòrdia.

Nega que hagi n'eliat de reaccionari al senyor Canalejas. Lo que sí diu es que no es just castigar l'iniciació d'una vaga, encara que aquesta sigui de ferroviàries.

S. S. ha fet apreciacions sobre la finalitat de la vaga i no'm queixos de això; perquè aquest es el seu deyer, que no ha oblidat ara y m'ho ha notificat a mi. Això res té que veure ab el liberalisme ni ab la reacció.

Llegeix articles del projecte que's refereixen a la penalitat en que incorren els que no permeten o d'fican el tràfic en alguna línia, y diu que això es declarar il·licita la vaga, ja que's qualifica de delictu.

Adverteix que ja en la llei de policia de ferrocarrils se facultava als governs para exigir a les companyies la destitució d'un empleat quan estessin que aquest es perillós para la marxa del servei públic.

Diu que si'l Govern vol donar suplement a les companyies, para compensar el augment que suposi el pagu als seus obrers, ha de pensar que hi ha molts obrers que no tenen periòdics ni Cases del Poble, y que's cambiarien pels que reclamen, y fins reclamen ab rabó; y tindrà l'Estat que pagar també suplement a moltes entitats industrials y a molts pagessos que apenes poden pagar als obrers. Trobaria exemples a centenars.

Estima lògic que'l Govern exerceixi la seva influència, que es molt gran, sobre les companyies, para que aquestes donin als obrers les millors que puguin, però d'això a lo que diu el projecte hi ha una gran diferència, car això es anular a les companyies.

Terminala dient que creu que ab els seus rahonaments ha destruït les columnes que sostenen aquest projecte, car per moltes esmenes que's fassin no podrà suprimir-se lo que constitueix el seu armassó.

Lo millor seria que'l Govern ens portés un altre projecte que tendís a evitar la reproducció de vagues, però no ab solucions com les que ha presentat aquest Govern, car son solucions que res solucionen.

El senyor CANALEJAS també rectifica.

Pregunta si hi ha en la legislació actual medi d'impedir la vaga general ferroviària de manera que pugui arribar a evitarse. Comparis a la vaga anglesa amb la francesa.

Importa molt saber quin ha de ser el procediment jurídic que deven aplicar a la vaga. Quan es vaga ab fins polítics y de caràcter revolucionari, jo aplico aquelles sancions que's troben en el Còdic; però no puch fer lo mateix en els moviments. Si creu que hi ha a Espanya una companyia que per falta de diner té d'obligar als seus empleats en condicions que's extenda y no els puguin suggerir la esperança d'un pervenir millor. ¿Que passarà? Donchs o que s'abandonen a la misèria y a la desgracia, ab perill de un servei públic, o que l'Estat s'apropiari d'ell; y en aquest cas tindrà que venir el ministre de Foment ab un crèdit igual que'l que significaria una compensació ab aquells que's neguen a treballar.

Diu que no s'atreveix a dir al senyor Maura si els empleats de ferrocarrils son o no funcionaris públics en vista de que an aquest no li basta para apreciarlo l'agitació actual.

Estima que'l contracte de treball de la empresa ferroviària ab els seus agents no es igual que'l d'un pèr particular ab un obrer qualsevol. Aque'l té molta més importància y transcendència.

Diu que planteja un conflicte ferroviari no hi caben més que aquestes solucions: o dissoldre les associacions ferroviàries, o militaritzar als agents ferroviàries. Jo no admeto cap d'aquestes solucions y per això busco una sanció al contracte para que's garantís a tots. Així ens evitem la vaga y ab això el temple de la força.

El senyor MAURA torna a rectificar.

Diu que la força sempre fa falta para imposar l'autoritat; però es a lo últim que deu apelar aquesta matèria autòrria.

Estima massa suspicà al senyor Canalejas quan se dedica a acotar matèria com a creques en la corrió. Me pregunta si jo responch de que no ha de reaccioner res sinó's modificar la legislació vigent. No puch respondre des de aquí. Si estigués en el poder respondria de tot. (Rialles).

Repeteix que ben clar ha dit abans que para mantenir la integritat de la Xarxa ferroviària ens tindrà al seu costat.

Terminala dient que si arriba a vetures en la presidencia del Consell de ministres, en son jurament farà para cumplir ab son dever en aquesta qüestió tot lo que sigui necessari. (Aplaudiments en els conservadors).

El senyor URSALIZ demana la paraula para al·lusions y el PRESIDENT li ofereix que'n farà d's demà a primera hora.

Se sospen aquest debat.

Se vota nominal y definitivament el presupost de Guerra. Hi ha 164 vots en prò y 3 en contra. Com que no hi ha prou número para que la votació sigui vàlida, aquesta se repetirà demà.

Contindia la discussió del presupost de la Governació.

Després de llargu debat en el que intervénen els senyors QUEJADA, BARROSO, EMILÍ IGLESIES, AMADO y després de dues votacions nominals, queda aprovat tot el presupost de Governació.

Se sospen el debat y s'aixeca la sessió a tres quarts de vuit.

Els torrens de fars

Madrid, 21, 9'15 nit. El projecte sobre classificació dels torrens de fars disposa lo següent:

Se consideraràn com de R. O. para la declaració de drets passius els no'menaments conferits als seus inferiors a 1.500 pessetes als torrens de fars que hagin ingressat en el cas mirjansam examen reglamentari.

Els efectes d'aquesta disposició se faran extensius als jubilats para la millora de classificació.

Les Cambres de Comerç

El projecte de reorganització de les Cambres de Comerç modifica les Bases quarta y quinta de la llei de Bases de 29 de juny de 1911, afegint algunes preceptes que no tenien cabuda en la mateixa.

Se's esborra de la llei en abroch lo idea de separació de les Cambres d'Industria quan si us conveni a tota els interessos, se converteix en facultativa la constitució de les mercaderies, mirjansam certes paraules, quan la realitat ho demana expontentment.

Se dona entrada a les Cambres al petit comerç y als peus industrials.

Les Cambres perduran com a òrgans

permanent el 2 per 100 de la contribució que paguen els comerciants, industrials, navilers y minaires, que's concedirà com a reconech obligatori y en cas de resistència al pagament se'xigirà per la via d'apremi.

Podrán les Cambres adquirir tota classe de béns per herència, llegat, donatiu o subvenció.

Se crea un Museu Comercial Central y podrán les Cambres crear Museus o vinicals costejats ab els seus propis recursos.

A l'extranger

(DE L'AGENCIA HAVAS)

D'ITALIA

Emperador romà

París, 21.—Lo Petit Parisien, en un despatx de Viena, diu que'l Rey d'Itàlia's proposa adoptar dins de breu plaç el títol d'Emperador Romà.

D'ALEMANYA

Desgracia de aerostació

Spursberg, 21.—El globu lliure «Bertha» ha fet explosió, per haver sigut tocat per un llamp.

Han mort dos passatgers.

DE PORTUGAL

Don Manuel

Lisboa, 21.—El diari «As Noticias» publica un telegrama rebut per l'administrador de la casa de Bragança dient que es falsa la notícia que ha corregut per l'extranger, suposant que l'ex-Rey don Amiel estava greument malalt.

DEL MARROCH

En Lyautey y el Soldá

Rabat, 20.—El general Lyautey ha visitat aquest matí al Soldá, ab el t'erritorial acostumat.

El Resident francès ha felicitat an en Muley Yusef, pel seu aveniment al tron y ha fet vots per la prosperitat del seu regnat.

Ha recordat que'l's factors dels desordres han sigut exemplarment castigats y ha dit que totes les ciutats reconeixen com a Soldá an en Muley Yusef, a qui ha ofert el seu concurs para la obra de pau y de civilització.

El Soldá ha expressat el seu reconeixement a la República francesa y ha remerciat el concurs del general Lyautey y els seus col·laboradors.

Diputació

Ahir van visitar al senyor Prat de la Riba l'advocat sabadellenc y president d'Amalgama Regionalista don Lluís Molins y Voltà, y l'alcalde de Sarrià senyor Margenat, acompanyat del diputat provincial senyor Puiguiqué.

Avuy se celebrà la tercera sessió del present període.

El Museu Social prega a totes les associacions que designin visitar objectivament l'Exposició, oberta novament al públic, que se serveixin sollicitar-ho ab anticipació a la Secretaria de dita institució.

MÉS TELEGRAMES Y TELEFONES

DE «LA VEU DE CATALUNYA»

(PER TELEFON)

L'incident ferroviari d'ahir

Osca.—Les víctimes de la topada de Polentino son: Manuel Castro, gravíssim; y lleus, Joseph Pérez, Manuel López, Manuel Abril, Antoni Troya, el guardafre Ausonia y el conductor Gonal Ruiz.

El revisor del Govern marxà al lloch del succés.

Els trens venen ab retràs.

Brigades d'obres treballen para desembrar la línia.

Ocorregué'l sinistre per repassar un tren de mercaderies les agulles, empetant-lo el tren correu.

Selogia al maquinista del correu, qui donà contravapor, aminorant molt la catàstrofe.

El cotxe-correu quedà empotrat entre dos vagons de tercer.

L'ambulanc se tirà daltabaix del tren, salvantse miraculosament.

El visitador del recorregut de Manresa es ferit de gravetat.

S'agafà la mà entre'l's tops de dos vagons.

Para treureli la mà hi hagué que tallar dos dits.

Se diu Manuel Castro.

Dintre de la barraca del guardafre viatjava amagat un cirabotes que anava a presenciar els toros de Saragoça.

En el moment de la topada fou llençat ab direcció a la via.

Els empleats s'apressaren a recullir-lo creyentlo mort, però resultà l'és, tant, que mentre se realisaven els treballs de salvament y trasborda, se dedicà a netejar el calçat als passatgers, treyent diner suficient para pendre'l bitlet cap a Saragoça.

En la estació anterior, el revisor havia expulsat de la barraca del guardafre a altres cinch trinxeraires que anaven ab el cirabotes.

En el tren descarrilat hi havia molts aficionats als boucs, que anaven a Saragoça, a presenciar la correguda.

La «Gaceta»

La «Gaceta» publica: Relació de les declaracions de drets passius fetes para la Direcció general del Dret durant la primera quinzena del corrent mes.

Anunciant trobarse vacant la plaça de professor de la Escola especial d'enginyers de Monts ab destí a la ensenyança de la Mecànica aplicada a les màquines.

Rifa de Madrid

En el sorteig d'avuy han sortit premiat ab els majors:

Primer premi, 150.000 pessetes, número 25.644, despatxat a Toledo y Valencia.

Segon premi, 60.000 pessetes, número 29.444, venut a Barcelona.

Tercer premi, 40.000 pessetes, número 22.412, expediat a Saragoça.

Premiats ab 3.000 pessetes: números 4.029, Valles; 18.138, Barcelona; 17.014, Barcelona; 28.196, Alcalá de Henares; 30.442, Lleida; 35.014, Barcelona; número 17.136, Barcelona; 25.847, Barcelona; 23.238, Barcelona; 11.152, Algeciras; 17.895, Madrid; 28.918, San Sebastián; 24.846, Ieréz; 15.850, Bilbao; 9.691, Sidona; 30.618, Cartagena; 17.458, Barcelona; 15.098, Sevilla; 34.310, Oviedo; 34.194, Màlaga; número 774, Madrid; 29.952, Santander; 10.781, Salamanca; 22.899, Madrid; número 5.677, Ampuero; 27.030, Valladolid; 18.647, Barcelona; 23.385, Madrid; 22.256, Badajoz; 21.987, Barcelona; número 23.178, Barcelona; 20.032, Valencia.

Lo que diu en Canalejas

Madrid, 21, 2 tarda.

El que'l del Govern ha despatxat, com

de costum, ab el Rey, informant-lo de quantes assumptes d'actualitat política hi ha en aquestes moments.

Després ha posat a la firma del Rey un Decret jublant al governador de Cadix, senyor Argüelles.

Desde Palau ha marxat a Governació y d'allí al seu domicili, hont ha rebut la visita del president de la Comissió del projecte ferroviari, senyor Francos Rodríguez, canviant ab ell impressions respecte al alguns y derivacions del delect que ha d'una-se aquesta tarda ab el discurs del senyor Maura.

El president res concretament sab de lo que serà aquest discurs, encara que suposa que'l's quefets dels conservadors parlarà en el sentit de defensar la actuació dels governs en tots els moments.

El senyor Canalejas ha fet una pausa, y fent un significatiu admetent ab la mà dreta, d'aquelles que inspiren temor ha dit:

—Governar més y legislar menys.

Però tot això son impressions, perquè el senyor Maura a ningú li ha comunicat son propòsit.

Ha donat compte el president d'una conferència que ahir celebrà ab el ministre de la Governació ocupant-se de la manera de portar a la pràctica el reglament dels Capítols insulars.

El senyor Canalejas ha rebut molts telegrames y cartes de les illes Canaries, felicitant-lo para la acertada solució que el Govern ha donat al antic plebiscit regional en aquell arxipèlag.

